

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

19 mars 2004

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 11 avril 1994
relative à la publicité de l'administration
en vue d'améliorer la relation
entre les administrés et les autorités
administratives fédérales**

(déposée par Mme Greet van Gool et
M. André Frédéric)

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Développements	4
3. Proposition de loi	6

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

19 maart 2004

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van 11 april 1994
betreffende de openbaarheid van bestuur met
het oog op het verfijnen van de verhouding
tussen de bestuurden en de federale
administratieve overheden**

(ingedien door mevrouw Greet van Gool en
de heer André Frédéric)

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Toelichting	4
3. Wetsvoorstel	6

<i>cdH</i>	:	Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	:	Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	:	Front National
<i>MR</i>	:	Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	:	Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	:	Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	:	Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>VLAAMS BLOK</i>	:	Vlaams Blok
<i>VLD</i>	:	Vlaamse Liberalen en Democraten

<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>
<i>DOC 51 0000/000</i> :	<i>Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i> :	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i> :	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
<i>CRABV</i> :	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
<i>CRIV</i> :	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
	<i>(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
<i>PLEN</i> :	<i>Plenum</i>
<i>COM</i> :	<i>Commissievergadering</i>

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : publications@laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

RÉSUMÉ

La relation entre l'administration et les administrés s'est sensiblement modifiée au cours des dernières décennies. On attend d'une administration aujourd'hui qu'elle fasse preuve de transparence, de respect et d'efficacité.

Cette proposition de loi vise à poursuivre la politique d'amélioration des relations entre les administrés et l'administration fédérale, et ce, en consacrant dans la loi les principes ci-après :

- l'administration est tenue d'utiliser un langage compréhensible ;
- les documents nécessaires sont d'abord demandés en interne ou à une autre administration et seulement en dernière instance à l'administré lui-même ;
- chaque fois qu'un administré transmet un document, un accusé de réception lui est délivré ;
- les questions reçoivent toujours une réponse dans un délai raisonnable ;
- les demandes adressées par erreur sont transmises au service compétent.

SAMENVATTING

De relatie tussen het bestuur en de bestuurdelen is de laatste decennia gevoelig gewijzigd. Van een administratie wordt vandaag nadrukkelijk openheid, respect en efficiëntie gevraagd.

Dit voorstel strekt ertoe de verhouding tussen de bestuurdelen en de federale administratie verder te verfijnen:

- de administratie wordt verplicht om een verstaanbaar taalgebruik te hanteren;
- benodigde documenten worden eerst intern of bij een andere administratie opgevraagd en pas in laatste instantie bij de bestuurdelen zelf;
- bij het overzenden van een document wordt aan de bestuurdelen telkens een ontvangstbewijs afgeleverd;
- vragen worden steeds binnen een redelijke termijn beantwoord;
- verkeerd geadresseerde verzoeken worden naar de juiste plaats doorgestuurd.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les relations entre l'administration et les administrés revêtent une grande importance dans un État de droit moderne. Elles doivent être fondées sur la confiance et le respect mutuel ; elles doivent être franches et directes. C'est à juste titre qu'aujourd'hui, on demande aux pouvoirs publics de faire preuve de clarté et d'efficacité dans leur action et que l'on n'accepte plus qu'ils prennent des décisions sans se justifier.

Une telle exigence semble aller de soi, mais il en a été autrement pendant longtemps. Jusqu'il y a quelques années, l'administration se montrait généralement discrète et distante. L'élévation du degré d'instruction de la population et, partant, sa plus grande maturité ont eu pour conséquence que les administrés ont jugé cette attitude de moins en moins acceptable.

Dans les années nonante du XXème siècle, cette évolution a entraîné quelques percées importantes dans le domaine législatif, percées dans lesquelles Louis Tobback a, en tant que ministre de l'Intérieur, joué un rôle important : l'instauration de la publicité de l'administration en tant que droit constitutionnel (article 32 de la Constitution coordonnée), la loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs, la charte de l'utilisateur des services publics du 4 décembre 1992 (dont le respect ne peut, certes, être imposé par la loi), la loi du 11 avril 1994 relative à la publicité de l'administration et la loi du 11 avril 1995 visant à instituer «la charte» de l'assuré social.

Si l'on a donc procédé à un grand nombre de réalisations, il subsiste néanmoins des lacunes.

Les rapports annuels des médiateurs fédéraux attirent notamment notre attention sur l'existence de ces lacunes. Les mesures que nous proposons ci-après sont en effet fondées en partie sur les Recommandations générales 99/6, 98/2 et 97/6 du Collège des médiateurs fédéraux.

La présente proposition de loi a comme premier objectif d'amener les autorités administratives fédérales à utiliser un langage compréhensible pour tous. Elles ont, ces dernières années, fait preuve de beaucoup de bonne volonté pour résoudre ce problème, mais les formulaires et courriers rédigés dans un jargon peu accessible restent malgré tout nombreux.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In een moderne rechtsstaat is de verhouding tussen bestuur en bestuurden van groot belang. Zij moet steunen op vertrouwen en wederzijds respect, zij moet open en rechtlijnig zijn. Terecht wordt vandaag van de overheid eenduidigheid en efficiëntie in haar optreden gevraagd en wordt niet langer geaccepteerd dat zij zonder motivatie beslissingen neemt.

Dit klinkt evident, maar lange tijd is het anders geweest. Tot voor enkele jaren overheerste vooral beslotenheid en afstandelijkheid bij de administratie. De stijgende scholingsgraad van de bevolking en de ermee gepaard gaande mondigheid hebben ertoe geleid dat de bestuurden deze houding steeds minder evident vonden.

In de jaren '90 van de twintigste eeuw was dat aanleiding tot enkele belangrijke doorbraken op wetgevend gebied waarin Louis Tobback als minister van binnenlandse zaken een belangrijke stimulerende rol heeft gespeeld: de introductie van de openbaarheid van bestuur als grondwettelijk recht (artikel 32 van de ge-coördineerde grondwet), de wet op de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen van 29 juli 1991, het (weliswaar wettelijk niet afdwingbare) handvest van de gebruiker van de openbare diensten van 4 december 1992, de wet op de openbaarheid van bestuur van 11 april 1994, de wet van 11 april 1995 tot invoering van het «handvest» van de sociaal verzekerde.

Daarmee is veel gerealiseerd, maar er blijven hiaten.

Daarop wordt ons o.a. in de jaarverslagen van de federale ombudsmannen gewezen. Onderstaande maatregelen die wij voorstellen steunen inderdaad deels op de Algemene Aanbevelingen 99/6, 98/2 en 97/6 van het College van de federale ombudsmannen.

In de eerste plaats willen wij met dit wetsvoorstel verkrijgen dat federale administratieve overheden een voor iedereen verstaanbaar taalgebruik hanteren. Er is de laatste jaren veel goede wil getoond om dit probleem aan te pakken maar toch zijn nog tal van formulieren en brieven in een jargon opgesteld dat weinig toegankelijk is.

Nous proposons ensuite que les autorités administratives fédérales ne réclament plus aux administrés des documents qui sont déjà en leur possession ou en possession d'une autre autorité administrative. Nous voulons ainsi mettre un terme à la pratique qui veut que les citoyens doivent demander des documents à la maison communale, parfois même prendre congé, alors que ce n'est absolument pas nécessaire. Une administration qui n'a pas en sa possession un document dont elle a besoin, doit commencer par le réclamer à une autre administration. Ce n'est pas à l'administré de se rendre à l'administration communale, mais à l'administration qui demande un document de s'adresser elle-même, si besoin est, à l'administration communale. Nous délivrons ainsi les administrés de tracasseries inutiles tout en stimulant les autorités administratives à rechercher la manière la plus efficace et la plus sûre d'échanger des informations.

Nous voulons également éviter tout litige sur le fait de savoir si un document a été transmis ou non à une autorité administrative fédérale. À cette fin, l'autorité administrative fédérale devra remettre, ou bien par écrit, ou bien sur place, un accusé de réception à toute personne qui lui transmet un document ; cet accusé de réception mentionnera les données courantes que sont la date, la description du document ou des documents et l'identité de la personne qui l'a transmis.

La présente proposition de loi vise également à améliorer les rapports entre l'administration et les administrés, et ce, en obligeant les autorités administratives fédérales à répondre dans un délai raisonnable. Il est inadmissible que des citoyens doivent attendre des semaines, voire des mois, pour obtenir une réponse et qu'ils ignorent la raison pour laquelle ils ne l'obtiennent pas. Si une réponse ne peut pas être donnée dans un délai raisonnable, il convient tout au moins d'envoyer un accusé de réception.

Enfin, la présente proposition de loi impose également à l'autorité administrative qui s'est vu adresser des requêtes normalement destinées à une autre autorité de les faire parvenir au bon destinataire et d'en avertir immédiatement la personne concernée.

Nous espérons que toutes ces propositions contribueront à améliorer les rapports entre les administrés et les autorités administratives fédérales.

Vervolgens stellen we voor dat federale administratieve overheden niet langer documenten bij de bestuurden opvragen wanneer die documenten bij de betreffende of een andere administratieve overheid aanwezig zijn. Daarmee willen wij een einde maken aan de praktijk dat mensen bij het gemeentehuis documenten moeten opvragen, soms zelfs verlof moeten nemen, terwijl dit helemaal niet nodig is. Een administratie die een benodigd document niet in haar bezit heeft, moet in de eerste plaats zelf bij een andere administratie dat document opvragen. Niet de bestuurde moet zich naar het gemeentehuis begeven, de administratie die een document vraagt moet dat zo nodig zelf aan de gemeentelijke administratie vragen. Daarmee verlossen we de bestuurden van nutteloze beslommeringen en tegelijkertijd moet dit voor de administratieve overheden een stimulans zijn om uit te zoeken hoe op de meest efficiënte en beveiligde manier gegevens kunnen worden uitgewisseld.

Verder willen wij voorkomen dat er nog betwistingen zouden bestaan over de vraag of een document al dan niet bij een federale administratieve overheid is ingeleverd. Daartoe moet een federale administratieve overheid aan ieder die haar een document overhandigt, hetzij schriftelijk, hetzij ter plaatse, een ontvangstbewijs overhandigen dat de courante gegevens zoals datum, omschrijving van het document of de documenten en de identiteit van de persoon die het document overzond, bevat.

Dit voorstel beoogt ook de relatie tussen bestuur en bestuurden te verbeteren door een antwoordverplichting binnen een redelijke termijn aan de federale administratieve overheden op te leggen. Het is niet langer aanvaardbaar dat mensen weken of zelfs maanden wachten op antwoord en totaal niet weten om welke reden een antwoord uitblijft. Als een antwoord niet binnen een redelijke termijn kan worden gegeven, moet daarom op zijn minst een bericht van ontvangst worden bezorgd.

Tenslotte houdt dit wetsvoorstel ook de verplichting in om verzoeken die naar een verkeerde administratieve overheid worden gestuurd, door te sturen naar de juiste plaats en de betrokkenen daarvan onmiddellijk in kennis te stellen.

Met dit geheel aan voorstellen hopen wij bij te dragen tot een verbetering van de relaties tussen de bestuurden en de federale administratieve overheden.

Greet VAN GOOL (sp.a-spirit)
André FRÉDÉRIC (PS)

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'intitulé de la loi du 11 avril 1994 relative à la publicité de l'administration est remplacé par l'intitulé suivant : «Loi relative à la publicité de l'administration et aux relations entre les administrés et les autorités administratives fédérales».

Art. 3

Après l'article 12 de la même loi, il est inséré un chapitre IIIbis contenant les articles 12bis à 12quinquies et libellé comme suit :

«CHAPITRE IIIbis. — Relations entre les administrés et les autorités administratives fédérales.

Art. 12bis. — Les autorités administratives fédérales doivent utiliser, dans leurs rapports avec le public, quelle qu'en soit la forme, un langage compréhensible.

Art. 12ter. — Avant de demander à un administré de fournir un document administratif, l'autorité administrative fédérale vérifie si le document, ou l'information qu'il contient, n'est pas disponible en interne ou ne peut être demandé à une autre autorité administrative, fédérale ou non. Si tel n'est pas le cas, la demande peut être adressée à l'administré lui-même.

Art. 12quater. — L'autorité administrative fédérale est tenue de délivrer un récépissé à quiconque lui envoie un ou plusieurs documents, quel que soit le mode d'envoi.

Art. 12quinquies. — L'autorité administrative fédérale est tenue de répondre dans un délai raisonnable à toute demande qui lui est adressée. Si cela lui est impossible, elle doit au moins envoyer un accusé de réception mentionnant la raison pour laquelle elle ne peut provisoirement répondre.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Het opschrift van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur wordt vervangen als volgt : «Wet betreffende de openbaarheid van bestuur en de verhouding tussen de bestuurden en de federale administratieve overheden».

Art. 3

In dezelfde wet wordt na artikel 12 een hoofdstuk IIIbis ingevoegd dat de artikelen 12bis tot 12 quinques bevat en luidt als volgt:

«HOOFDSTUK IIIbis. — Verhouding tussen de bestuurden en de federale administratieve overheden.

Art. 12bis. — De federale administratieve overheden moeten zich in hun betrekkingen met het publiek, in welke vorm deze ook plaatsvinden, in een begrijpelijke taal uitdrukken.

Art. 12ter. — Vooraleer een federale administratieve overheid aan een bestuurde een verzoek tot het bezorgen van een bestuursdocument richt, gaat zij na of dit bestuursdocument, of de erin vervatte informatie, intern aanwezig is of bij een andere al dan niet federale administratieve overheid kan worden opgevraagd. Is dat niet het geval, dan kan het verzoek tot de bestuurde zelf worden gericht.

Art. 12quater. — Een federale administratieve overheid is ertoe gehouden aan eenieder die één of meer documenten aan haar overzendt een ontvangstbewijs te bezorgen en dit ongeacht de wijze van overzending.

Art. 12quinquies. — Een federale administratieve overheid is ertoe gehouden om op ieder verzoek dat haar wordt overgezonden binnen een redelijke termijn een antwoord te versturen. Is dit niet mogelijk dan moet zij minstens een melding van ontvangst versturen met vermelding van de redenen waarom een antwoord voorlopig uitblijft.

Les demandes adressées erronément à une autorité administrative fédérale non compétente pour la matière concernée, doivent être transmises sans délai par cette autorité à l'autorité compétente. Le demandeur en est simultanément averti.

9 février 2004

De verzoeken, verkeerdelyk gericht aan een federale administratieve overheid die voor de betrokken materie niet bevoegd is, dienen door deze overheid onverwijd doorgestuurd te worden aan de bevoegde instelling. De verzoeker wordt hiervan gelijktijdig op de hoogte gebracht.».

9 februari 2004

Greet VAN GOOL (sp.a-spirit)
André FRÉDÉRIC (PS)